

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augensfeld & Emmerich Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körút)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicar: mai dese după tarifa
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — **Astăzi** abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

• Nr. 178.

Brașov, Miercuri 13 (26) August

1903.

Apponyi, omul situațiunei?

Dacă ar fi să ne luăm după acele dintre foile opoziționale maghiare, cari în tot decursul crizei și-au întemeiat speranțele lor în succesul campaniei obstructioniste pe șansele eventuale ale contelui Apponyi de a deveni șef al guvernului — am trebui să credem, că omul situațiunei schimbate nu poate fi altul, decât Apponyi și că prin urmare el va fi și politicianul, pe care Majestatea Sa îl va însărcina așî mână cu formarea cabinetului.

Intre altele publică „Magyarország“ de așî o declarațiune, pe care pretinde că ar fi făcut'o un membru cunoscut al partidei liberale guvernamentale unui redactor al acestei foi. Din această declarație ar rezulta, că contrar cu scirea răspândită, că monarhul a primit pe Apponyi rece, Majestatea Sa l'a întâmpinat cu căldură, a ascultat cu încordat interes espunerile sale și i-a dat chiar să înțelegă, că-l va mai chema și a doua oară.

Și ce a spus Apponyi monarhului? Acesta se poate ușor găci. Și-o fi luat de sigur în apărare memorandumul și se va fi silit a dovedi Suveranului, că numai făcându-se concesiuni naționale în sensul acestui memorandum va fi posibil a se salva situațiunea.

Insăși corespondențele oficioase vorbesc de Apponyi ca de omul situațiunei, afirmând că fără de el nici că va fi posibilă o descurcare pacnică. Mai spun că atât președintele camerei magnaților Csaky, precum și aprópe toți bărbații, cari au fost chemați la palat, s'ar fi alăturat la espunerea făcută Suveranului de contele Apponyi.

Fapt e că dintre toți corifeii, cari fac parte așî din partidul liberal, Apponyi e mai bine vădut ina-

intea opozițiunei și ar pute mai ușor s'ajungă cu ea la o înțelegere. Dér postulatele formulate în cunoscutul memoriu al acestuia, nu credem să aibă șanse de a fi acceptate în întregime, orî cât de mult ar dori bētrânul monarch s'ajungă la o soluțiune pacnică.

Ceea ce — mărturisim franc — deșteptă temerile noastre față cu programul lui Apponyi, este posibilitatea, că vor pute fi admise tocmai acele puncte ale lui, cari sunt îndreptate de adreptul în contra naționalităților nemaghiare și nisuesc a promova și întări maghiarisarea în și prin armată pe contul acestor naționalități.

Scim, că Apponyi vrea ca întârirea așa dișei idei de stat maghiare să afe un razim în armată. De aceea el, învoindu-se de ocamdată a se amâna introducerea limbii de comandă maghiare până la alte vremuri, cere ca limba de serviciu internă a regimentelor de pe teritoriul Ungariei să fie — ca și la honveđi — numai limba maghiară și mai cere ca pentru scopul acesta să se disolve regimentele, în cari limbile nemaghiare fac majoritatea. Adecă să înceteze de a mai fi regimente cu majoritate română, orî germană, orî slovacă, în cari, conform dispoziției Majestăți Sale, corpul oficerilor e dator a învăța limba preponderantă a regimentului și a instrui pe soldați cu ajutorul limbii lor materne.

Ținta e maghiarisarea prin armată și, cum scrie „Pester Lloyd“ într'un număr din cele mai recente, de a se delătura odată pentru totdeuna deosebirea ce se face încă în armată între „Ungar“ și „Maghiar“. Maghiari să fie în viitor toți în armată, ér nu Românii, Germanii, Sêrbi și a. ungarî.

Eată unde vrea să-o mână contele Apponyi.

Orî ce s'ar dișe însē, crisa nu se poate rezolva durabil fără de a se ține sēmă nu numai de legea pactului, ci și de drepturile Austriei și ale naționalităților în genere.

De aceea nici că putem crede, că Apponyi ar fi omul situațiunei, prin care să se pótă ajunge la o soluțiune — cel puțin nu la o soluțiune definitivă. A introduce politica de maghiarisare în sinul armatei ar însemna a pregăti ruinul și descompunerea ei sigură și o astfel de „soluțiune“ n'ar fi nici o soluțiune, ci numai disoluțiune.

Polonii și pretensiunile maghiare. Diarul „Czas“ din Cracovia publică o interesantă scrisóre a contelui Anton Wodzicki, deputat în care autorul ia poziție față cu pretensiunile naționale maghiare. Contele Wodzicki declară, că e de datoria fiecărui patriot austriac a-și ridica cuvântul în aceste momente de grea cumpănă. Deși are simpatii pentru Ungaria, totuși el nu crede, că s'ar afla bărbat de stat austriac, care să-și deie consentimentul la dismembrarea armatei după naționalități. Clubul polon a nisuit totdeuna și în primul rând spre apărarea și scutirea poziției da mare putere a monarchiei. Nimeni nu pótă deci să pretindă, ca Polonii să voteze pactul, decât Austria ar contribui cu 65% la susținerea unei armate naționale maghiare.

Rusia și Turcia. Din Petersburg se depeșeză, că din ordinul Țarului Nicolae escadra rusescă, care plecase spre Bosfor, s'a reintors la Sebastopol.

Motivul acestei retrageri este, că Sultantul s'a declarat gata a împlini toate pretensiunile ce le-a ridicat Rusia în nota despre care am vorbit erî. Afară de executarea celor doi criminali, cari au pus capăt vieții consulului Rostovsky, guver-

nul turcesc a osândit la muncă silnică pe alți doi gendarmi complici; ofițerii cari au folosit espresiuni difamante la adresa consulului, au fost scoși din armată; toți funcționarii despre cari consului ruși se exprimă nefavorabil în raportul lor, au fost concediați din serviciu și dați pe mâna justiției; de asemenea au fost date pe mâna justiției persoanele private, cari s'au aflat a fi vinovate de diferite crime. Comisarul polițienesc Ismail Hakki din Palanca a fost reaşedat în post. Tóte persoanele, cari au fost arestate din cauză că s'au plâns contra violențelor comise de mohamedani, au fost puse pe picior liber. Inspectorul Hilmi-pașa a fost advertisat și beiful Masar și și șefii gendarmeriei și poliției din Salonic au fost înlocuiți cu alții. Afară de acesta Pórta a ordonat chemarea mai multor ofițeri străini în gendarmeria turcescă. În fine a dat ordine stricte tuturor autorităților militare, civile și din justiție, ca să ia măsurile necesare pentru menținerea ordinii și liniștei.

Satisfacțiunea dată astfel Rusiei pentru omorirea consulului Rastovsky face să crească éráși creșta revoluționarilor bulgari. Deja se anunță, că în sandjacul Kirkilisa a isbucnit din nou mișcarea revoluționară, așa că Turcia e în ajun de a mobilisa corpul de armată adrianopolitan.

Audiențele din Buda.

Duminecă și Lună Maj. Sa a continuat a da audiențe. Duminecă a primit și a ascultat al treilea grup al bărbaților de stat: ministrul de finanțe Ladislau Lukacs, br: Desid. Banffy, Carol Hieronymi și contele Ioan Zichy.

Nimic pozitiv nu se scie despre cele ce le-au desfășurat acești patru bărbați asupra situațiunei politice. Ministrul Lukacs a stat o órá întrégă la Maj. Sa, și se dișe, că a vorbit monarhului franc și până în cele mai mici amênunte asupra situațiunei. La ora 1 d. a. fû primit br. Desideriu Banffy. Despre audiența lui o fóie buda-pestană spune, că s'au răspândit svonuri

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

I a stână.

— 26 Iulie 1902.

O după amedă caldă de vară. Cerul era fără pic de nor. Din când în când Burcuș lătra pe câte un trecător, ce se suia pe vârful Postovarului.

Ioniță se juca cu fluerul tată-său, și-l ciocârtea cu un briceguț.

— „Măi Ioniță! Haid' arată-ne stâna!“

Ștregarul se uită încrunțat pe sub sprîncene, dă o raită prin bucătărie, unde măsa face de mâncare, și se ia cu noi la drum.

Ioniță are 7 ani și e deștept minune mare.

— „Ce dișî Ioniță, sunt pe aici urși?“

— „Ba bine că nu. Tata a vădut mai ast' tómnă o mătăhală. Nu se atinge de om, numai să nu-i facă nimic.“

— „Dér porci sêlbaticî sunt?“

— „Porci sêlbaticî?... E hei! Uite, colo! Veđi rimăturile alea? Alea-s rimături de porci. Dér porcii vin numai nóptea,

điua stau ascunși prin vâgăuni. Dacă văd pe om, fug. Numai să nu fie o scrofcenă cu purcei, că atunci crede că-i iai purceii și e mâniașă réu.

Acum să-ți arēt unde șede scrofcena!“

Ioniță se desprinde repede de mine, face vre-o căți-va pași cătră o stâncă acoperită de mușchiu și arată cu fața seriósă înspre stâncă.

— „Éta colea!... Colea stă scrofcéua cu purceii și ese nóptea de rimă pământul...“

Câte nu mi-a mai povestit Ioniță, mergând așa spre stână! Imi spunea de vacile și caii lor, imi povestea de paserile împușcate „cu alice“ și de câinii de la oi, cum au sfâșiat un urs, care se apropiase de stână. Și câte și mai câte.

Așa pe negândite am trecut prin locurile umbróse ale pădurii și numai étă, de departe să zăresce stâna.

Era o poeană plină de verdéță. De trei părți munți, de cealaltă parte loc deschis, unde se vede în zare Brașovul.

Colo în fund să zăresce o căsciórá acoperită cu șindilă mohorită, ér în ogradă turma de oi.

O cărărușe șerpuitoare conduce la stână.

„Să veđi câinii“ începú éráși vorba Ioniță. „Dómnne Dumneđeule!“

— „Iacă-i, iacă-i! Ne-au vădut!“

Intr'adevăr. Auđim un lătrat răgușit de căne, apoi altul arțăgos și altul plângător și aruncând ochii la pótele delului dinspre stână, vedem cum se frământă trei dulăi arătându-și colții albi ca zăpada.

O fluerătură stridentă, baciul se arată în pervazul ușii.

Incă o fluerătură țiuítóre și lătratul cânilor încetă.

Ioniță mă stringe de mână și-mi arată înspre câni.

— „Uite... uite... Ala-i Ciulei, și ála-i Bercia și álalalt Bucálău...“ și-și plimbă degetul de la unul la altul, încrēțind fruntea.

— „Și asta, care vine aici, e Dolfa, cățéua... Are doi căței... Sē-i veđi numai! Una-i Șișca, alta-i Golea.“

Eu îi fac semn să tacă c'am ajuns.

— „Bună điua ómenî bunî!“

— „Bună điua domnișorule!“

Baciul are pe lângă el încă 2 soți. Unul e un flăcău spătos, care punea bu-

căți mari de sare în clește (nisce lemne împlântate în pământ jur împrejur) și flueră oilor să se adune pe lângă el, al doilea era om mai în vîrstă cu pêrul cărunț.

— Am venit la stână baciule, să vedem, cum e p'aici? diș eu.

— „Bine ați făcut domnișorilor. Da ia pofțiți ședeți la noi. Mai avem numai puțintel de lucră. Ne-a venit poruncă să punem belciuge la toți porcii noștri și trebue să le punem, că vine păduraru să vadă.“

Flăcăul 'nhață de urechi un porc mare, ce se tăvălea prin noroiu, și-l dá la pământ dintr'o smucitură. Guțea porcul și se svircólea de mama focului, dér ceilalți doi bacî l'apucă și ei, unul de piciórele de dinapoi, altul de bot, încât porcul se sbuciumă înzadar.

Baciul Alexandru, — căci astfel îl chema pe baciul cu căciula mițósă și ochii blăjini, care ne eșise înainte — baciul Alexadru séu Lisandru, cum îi spuneau, apucă repede o sârmă grósă și o împlântă în ritul porcului, care grohăesce, căutând să scape, apoi sucesce de vre-o căte-va orî sírma, în timp ce se arată pe

estravagante. Banffy s'ă fi declarat, c'ă împlinirea postulatelor naționale este o necesitate inexorabilă nu numai în interesul Ungariei, ci și al dinastiei de Habsburg. Domnitorul s'ă se razime pe Ungaria și atunci Maghiarii fi vor da tot. D'ecă însă n'ar face așa, atunci sapă mormântul dinastiei de Habsburg și pe tronul austriac are s'ă vină încurând un Hohenzollern. Se d'ice c'ă Banffy și-ar fi dat părerile și în scris într'un memoriu. — Pe contele I. Zichy Maj. Sa l'a primit extraordinar de grațios. El s'a dep'artat de la palat cu impresia, c'ă cor'ona nu va ceda în ce privește limba de comandă.

Luni Maj. Sa a primit pe Coloman Szell, contele Stefan Tisza și Max Falk. Ađi va primi a doua oră pe contele Albin Csaky și contele Albert Apponyi.

Se crede, c'ă după audiențe se va ține un consiliu militar sub presiunea Maj. Sale, după care monarchul va asculta 2—3 bărbați, eventual va însărcina pe vr'unul din aceștia cu constituirea cabinetului.

„Bud. Hir.“ este informat, c'ă Maj. Sa ar fi d'is în ton iritat c'ătră unul din politicienii, cari au accentuat împlinirea „postulatelor naționale“:

— Nu înțeleg, cum se face, c'ă despre lucrurile acestea timp de 36 ani nu mi-a vorbit nimeni nimic, ăr acum odată și din t'ote părțile îmi vorbesc despre conturbarea unității armatei.

Din sumedenia de sciri și versiuni ce se publică în d'iare, una pare mai apropiată de adevăr: nici Maj. Sa, nici factorii normativi ai armatei nu vr'eu s'ă audă de postulatul privitor la limba de comandă maghiară.

Indispoziția Monarchului.

Svonurile despre indispoziția monarchului se mențin. Eată ce scrie „Budapesti Hirlap“ de la 24 August:

Astăzi primim informațiuni nouă despre gradul cel mare de indispoziție ce se vede la Maj. Sa, din cauza încurcatei și gravei crize politice. Suveranul e *extra-ordinar de nervos și agitat și-l supără mult pretensiunile Ungurilor.*

Încă mai de mult prin Iunie s'a înțemplat ca Maj. Sa s'ă facă o vizită în Viena contesei Maria Festetic, dama de curte a r'eposatei împărătese-regine. Cu ocazia ac'asta Suveranul a d'is:

— Iubesc mult pe Maghiari și *nică odată n'asă fi gândit, c'ă atât de puțin pot s'ă mă înțeleg cu ei.*

Acum, venind la Buda și auđind pe bărbații de stat maghiari accentuând postulatele naționale, *Suveranul e atât de indispus și deprimat, încât nu m'ănăncă, nu bea nimic.*

Ōmenii curții i-au recomandat, ca ađi, Duminecă, s'ă se recreeze și s'ă m'ergă la Gödöllő la vinătoare. Ar fi vrut s'ă-l abată pe-o d'i măcar de la grijile politice. Monarchul însă a refuzat d'ic'end:

— *Dați-mi pace, nu-mi vorbiți de vinătoare, nu-mi trebuie nimic!*

Suveranul e iritat și-l supără grozav, c'ă nu-și p'ote realiza voința și c'ă acum în amurgul domniei d'ă de piedeci nespuse de mari.

SCIRILE DILEI.

— 12 August v.

Consistoriu plenar în Blași. S'ămbătă în 15 August s'a ținut în Blași consistoriu plenar. M. O. d. Ștefan Pop, directorul cancelariei arhidiecezane, a raportat despre progresul în studii a stipendiștilor din diversele fundațiuni administrate de Capitlul metropolitan. În 1902/3 au beneficiat de stipendii 134 studenți, plătindu-se 31,244 cor. M. On. d-n Emil Viciu, profesor, asesor consistorial și rectorul seminarului junimei române, a arătat, c'ă 8 studenți au concurat după stipendiul din fundațiunea „Seminarul junimei“; pentru a fi primiți în internat au petiționat 123, au fost primiți 116. În internatul de fețițe au fost primite 18 eleve de ale școlii de fete. Pentru cursul teologic au petiționat 39 tineri, din cari abia 12 au putut fi primiți.

Adunare socialistă. Duminecă după amiazi pe la orele 3 p. m. a pornit un convoi socialist din Prund cu st'eguri și pancarte și făc'end o plimbare prin c'ăte-va străđi ale orașului, s'a oprit la hotelul Orient, unde au ținut adunare. S'a votat o rezoluțiune cer'endu-se votul universal. La convoi a luat parte un număr destul de însemnat de socialiști. Erau la vr'o sută. Pe pancarte erau inscripții, în limba maghiară și germană, c'ă „*Cerem drepturi poporului!*“ — „*Noi nu cerem, ci pretindem!*“ — „*Cerem votul universal!*“ etc. Unul din ei striga mereu pe unguresce: „S'ă trăiescă socialismul internațional!“ „Jos popii (a csuhások)!“ etc. — La adunare a vorbit Knaller unguresce și nemțesce, ăr românesce a vorbit un Ungur cu numele Bartha, c'ăci până acuma nu și-au putut încă recruta un orator român. Las, c'ă nici nu prea avea cui s'ă vorbescă românesce.

Lăutari români. D'ilele acestea veniseră din Ploiesci nisce lăutari, cari au c'ântat de c'ăte-va ori la restaurantul de la „Casa de tir“, precum și la restaurantul din Nou. Fiind actualmente foarte mulți őspeți din România în Brașov și împrejurime, lăutarii români se bucurau de orecare popularitate, d'ăr chiar și publicul

neromân fi asculta cu plăcere, fiind-că lăutarii c'ântau și din gură, ceea-ce era lucru nou pe aici. Apoi unul din ei c'ânta pe un instrument pe aici necunoscut, numit *naiul*, și era mult admirat. — Cu t'ote acestea lăutarii români au fost somați de c'ătră poliție s'ă plece din Brașov, c'ăci de nu vor pleca, vor fi scoși cu escortă. Lăutarii, firesce, n'au avut încotro și au plecat. Publicul însă a r'emas nedumerit asupra motivelor expulsării lăutarilor români. Unii d'ic, c'ă s'au plâns contra lor lăutarii Brașoveni, c'ă le iau c'ăștigul. Alții d'ic altele...

Esposiția pictorului Smigelschi. „Unirea“ din Blași scrie: D-l Octavian Smigelschi, profesor și pictor, a espus lucrările sale de pictură religioasă în sala cea mare de gimnastică din loc. Esposiția d-lui Smigelschi va fi deschisă Duminecă în 30 August n. la orele 10 a. m. Noi am privit lucrările d-sale de repeți-te-ori încă în cursul aranșării, și acelea în tot-d'eu ne-au fermecat în sensul cel mai nobil al cuv'entului. Ele sunt exclusiv opere de *pictură religioasă*, ținute în *stil bizantin*. Anume planurile de pictură a catedralei din loc, unele în schiță, altele în maximă originală; apoi c'ăte-va planuri de iconostase foarte interesante. Pictura d-lui Smigelschi este viguroasă, plină de viață și în același timp plină de pietate. În tot și în parte denotă un talent ce merită tot cuv'entul respect al ősmenilor de bine, împ'artelă și ad'ecă pricepere, un talent bine cultivat de-o forță deosebită, manifestat și conșci și pasionat. În general d-l Smigelschi ni-se presintă ca unul, care este stăpân abil peste t'ote criteriile de artă picturală. Penelul s'eu este într'u t'ote corect și plin de înțele. Dibăcia rară a desemnului, înfrățirea fericită a colorilor, măestria perspectivei, combinarea și dispozițiunea judicioasă a părților la prima vedere ne umplu de-o legitimă mândrie națională, c'ă și nouă ni-s'a dat s'ă avem un pictor adev'erat bisericesc, care s'a ridicat sus, foarte sus peste toți pictorii de acest gen ce i-am avut până acum. Un reputat profesor universitar din Bucuresci v'ed'end pictura d-lui Smigelschi, s'a esprimat foarte elogios asupra ei, d'ic'end, c'ă d-l Smigelschi „la Români este unicul pictor cu mare viitor pe terenul picturii bisericesci“.

În jurul unui toast. La banchetul ce s'a dat în Baia-mare cu ocaziunea adunării „Asociațiunei“, după-cum am raportat și noi, d-l Dr. Beu secretarul II al „Asociațiunei“ a toastat pentru autoritățile locale. Acest toast, — după-cum scrie „T. R.“ — a fost rostit *românesce* și numai repetat și t'almăcit și pe unguresce, pentru-că s'ă-l înțelgă reprezentanții autorităților, cari erau de față și despre cari se sciea, c'ă

nu pricep limba română. „T. R.“ r'ogă pe cele-lalte d'iare, cari au publicat scirea cu toastul în limba ungurescă, s'ă reproducă ac'astă rectificare.

Reuniunea de c'ântări maghiară din Bucuresci a pornit în turneu artistic prin orașele din Transilvania. Primul concert l'a ținut Duminecă s'era aici în Brașov. În sala redutei erau, după-cum spune „Br. H.“, vr'o 200 de persoane. Numai at'ăția au ascultat apelul tipărit pe h'ârție în colorii naționale maghiare, care se termina cu cuv'entele: „S'ă nu lăsăm pe frații noștri pripășiți printre străini“. — Concertul s'a început cu himnul „Isten áldd meg a magyart“. Vocile c'ântăreților tremurau, d'ice „Br. H.“, ăr în ochii dirigentului (Kertész Iozsef) se iviră lacrimi. Ultimul punct al programului a fost „Házdnak rendületlenül légy hive oh magyar!“ — Venitul curat al concertului a fost 48 cor. 20 bani. — De aici reuniunea a plecat la Aiud, unde va da de asemenea un concert.

Procesul Humbert. În afacerea cu escrocheriile de milioane a familiei Humbert s'a dat în sfârșit sentința. *Teresa Humbert* a fost condamnată la 5 ani, *Frideric Humbert* la 5 ani, *Romain Daurignac* la 3 ani și *Emil Daurignac* la 2 ani temniță. Teresa Humbert auđind sentința a isbucnit în plânsete și a d'is, c'ă nu vr'eu s'ă se despartă de h'ârbatul s'eu. Foile din Paris relevă, c'ă destăinuirile compromiț'etore țin s'au adev'erit. T'ote aprobă rig'orea sentinței, numai d'iarul „*Matin*“ g'ăsesce, c'ă osinda a fost prea aspră.

Un nou d'iar socialist. În Arad a început s'ă apară un nou d'iar socialist în limba românescă. Titlul acestui d'iar este „*Adev'eratul glas al poporului*“, firesce, represintă principii socialiste. Nu l'am v'ed'ut încă și prin urmare nu putem spune, care Salușinsky va fi semnând ca redactor.

Tinerimea română din Ecica invită la petrecerea românescă cu joc și cu „tombola“ ce se va aranja în Ecica-română din incidentul adunării cercuale a „Asociațiunei“ desp'art'ementului Torac la 15 (28) August 1903, în d'iaua de sfânta Maria-mare. Profitul curat trece în favorul „Asociațiunei“, pentru înființarea unui fond special al desp'art'ementului nostru. Bilete se primesc s'era la cassă: de persoană 1 cor. În paușă se va sorta „tombola“ și se va juca „Călușorul“ și „Bătuta“ (orchestra lui Traica Zlatariu).

Întelnicire cam neplăcută. Ni-se scrie: Vineri în 8 August st. v. 1903 pe când făceam pe jos drumul de la Preșmer spre Teliu, lângă podul T'erlungului într'o holdă

ritul porcului picături de sânge, și baciul rupe cu un clește bucata de s'ermă și apoi d'ă drumul porcului, care fuge urmat de ceilalți tovarăși, ce asistară sp'eriati la scena ac'asta.

— „Las“ c'ă veniți voi s'era la t'ărîțe!“ r'ide baciul Lisandru întorc'endu-se spre noi. „Uite, numai ăla mare, negru, mai e fără belciug. Și l'a perdut, dare-ăr câinii în el.“

Acu nu l'ai put'ă prinde pentru lumea asta, c'ă scie ce-a p'ătit soțu-s'eu.“

Și r'ide una sdrav'ănă, întovărășit de zimbetele celorlalți doi.

— „Caută s'ă le punem belciuge, c'ă d'ecă nu, dau cu ritu 'n pământ și-l scormonesc tot.“ Apoi întorc'endu-se spre oi d'ice:

„Tocma acușica am muls oile și ęcă cum se hodinesc.“

Imi întorc privirile spre bătătura plină de oi. De căldură se îmbuldesc unele într'altele. Cu capetele la olaltă, își fac umbră. C'ărlanii mehăesc și se 'ndesă neast'emp'erați între cele b'etrâne.

În mijlocul turmei un măg'aruș obosit și plin de sudori, își face v'ent din când în când cu urechile, apărându-se de muscele obraznice.

Mai la o parte, împrejurul cleștelui, s'au adunat vre-o două-d'eci de miore și întind'endu-și găturile, ling bucățile de sare. Un tablou foarte drăgălaș. C'ărlanii se ridică pe piciorușele lor svelte și se îndesă cu capetele, dând în dr'epța și 'n st'anga.

— „Da ian poftiți și în lăuntru. La noi, ęcă așa, ca la st'ână, cum o dat Dumneđeu, fără femei la casă și fără multă grijă.“

— „Poftiți, poftiți în lăuntru!“ ne îndemnă a doua oră baciul Lisandru, și noi îl ascultărăm.

Trebuie s'ă ne plecăm capul, ca s'ă nu dăm de pragul de sus al ușii, și ne aședăm pe nisce piei de ősie, cari erau întinse pe o lăicioră. Arunc'and ochii împrejur vedem o pușcă cu cremene, ac'ățată de un par, un c'iaun de-asupra jarului, cast'rone pentru lapte și într'un colț un vas cu scoc, pe care nu-l cunosceam până atunci.

— „Da ce-i vasul ăsta, bade?“ întreb pe baciul Lisandru.

— „Ce s'ă fie? Crinta în care se frământă cașul! Lasă, c'ă-i ved'ă îndată,“ și v'ed cum își sufulcă mâinile și începe s'ă

frământa cașul din laptele, care era într'un ciubăr, lângă el.

Ți-era mai mare dragu s'ă te uiți la el. Ședea pe un scăunel cu 4 pociumbi, cu spatele musculos aplecat pe ciubăr.

Și așa, cum îl vedeam pe baciul Lisandru, m'a apucat o dragoste nespuse pentru viața asta patriarhală, lipsită de fățăriile orașenesci, de simplitatea asta sfântă, care-ți regeneră spiritul.

Și voiam s'ă p'etrund în duchul acestei vieți fericite, voiam s'ă iau foc din focul acesta sacru, ca se am și eu ce duce de pe plaiurile astea pline de poezie.

Vedeam simplitatea asta isbitore, pe care, vai! c'ăți dintre noi am perdut'o, vedeam intrupată viața ideală, viața de la s'înul naturii, de la isvorul r'odelor ei.

— „Câte oi aveți, baciule?“

— „Patru sute 'n cap.“

— „Da mai 'nainte, în vremurile cele bune?“

— „Hei, în vremurile cele bune! Ce era atunci de noi! O st'ână cu c'ăte o miie de oi, și ce mai oi!... Acu e slăbuț de tot!...“ și glasul lui Lisandru bate 'n s'ec ca o osândă nedr'epță și sfășietore.

— „Hei, eu eram p'atunci prin Bașarabia. Eram la stăpân, la un mocan, bo-

gătan din S'ecole și tirla noastră num'era o miie de capete, tot oi una ca una, de-ți era mai mare dragu s'ă te uiți la ele...“

Și s'au dus cu t'otele par-că le-ar fi înghițit necuratu. Le apuca a b'olă nemil'osă, da nu s'ă le țină mult, — o d'i, două și se piperniceau și se prăpădeau oițele ca alt-ceva, și ne puneau b'ătu 'n m'ână s'ă mergem la cerșite. Era b'ătaia lui D-đeu sfântul! Cine scie pe cine ispășiam!“

Și felul acesta de cugetare specific al ț'eranului ajuns în n'ecas, m'ă făcea s'ă întrezăresc multele peripeții prin cari a trecut el, m'ă făcea s'ă simt puterea lui de trăi, inima lui cuprinsă de o resig'nare apostolică dumneđescă. C'ăutam s'ă fac față veselă, cu t'ote c'ă nu mi-se brodea, și prind'end mâna baciului Lisandru, care tocmai și-o curăța de frământatul cașului, 'i spun cu pretinie:

— „Am mai venit aici s'ă ascult și povești, scii povești cu b'alauri și v'ercolaci, cu feți frumoși și d'ine.“

Începură s'ă ridă toți trei.

— „Nu, nu, trebuie, c'ă scii multe de astea frumoșe și bune de scris!“

— „D'apoi, ce scim noi, sunt scrise la carte. Altele nu prea scim. Ce s'ă scim noi, s'eracii de noi?“

de cucuruz, aud că cine-va rupe cucuruz. Pe când am stat să ascult mai bine, ved, că se repede spre mine ceva negru ca o buglă de mare, care culca la pământ toți cucuruzii, ce-i sta în cale. Când se ivesce în marginea cucuruzului, ved ca era „moș Martin“, un urs cât ziua de ieri. Venise pe semne să-și ia cina, căci era tocmai la 7¼ ore. După-ace a ajuns în marginea holdei, s'a pus pe brânci, eu voiam să-i stric hodina și am dat două chiuituri, la cari el nu a dat nici un semn de mișcare. A treia chiuitură nu am dat-o din motiv, că se nu se supere că-i stric hodina. Ce era să fac? El era la distanță de mine, cam la 10—15 pași. M'ași fi întors înapoi, der mi-era temă, că vine și dumniului și mă înșoșește. M'am decis să stau în loc ca împreună să ne odihnim. Pe când steteam și ne uitam unul la altul, aud, că vine de către Preșmer o căruță, și mi-am dis: Asta va fi scăparea mea. Și în adevăr, după 5 minute de grăză petrecute în apropierea ursului, se apropie căruța. Cărușul vedându-mă, că stau în mijlocul drumului, și crezând, că sunt vre-un om care vră să-și tin calea, dă bice cailor. Atunci eu fi strig să oprăscă, și cunoscându-mi vocea, căci era un consătean al meu, opresce caii. Eu înainte de a mă sui în căruță, fi arăt, cum stetea moș Martin pe brânci. Începurăm a striga amândoi și atunci Martin (căci așa îl botezaram) se scolă și întră în cucuruz. Caii simțindu-l, se sperie, încep o sforăi și o iau la fugă, er moș Martin rămâne mormăind, ca să cizeze mai departe. Asta am pățit-o eu: Ioan Sporea, învățător.

De la Tușnad, August 1903.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Intr'una din Duminecile trecute ale lunei curente am fost să vizitez pe un bun amic la băile de Tușnad, pe cari nu le vedusem de aproape două-deci de ani.

Am găsit multe schimbări și îmbunătățiri în Tușnad. Vile frumoase clădite în locul unor mici căsioare. Un frumos și spațios salon de cură, casa băilor construită în stil elvețian ș. a. Dintre aceste vile și construcțiuni mai mari, făcute în stil modern, nu era pe la 1883—5, decât numai vila Prager — a unui comerciant din București.

Așadér progres remarcabil în clădiri. Der vedui, că în intervalul de 18—20 de ani s'a făcut un progres și mai remarcabil în ce privește lucrările pentru a estinde și a înfrumșea parcul public și drumurile de preumblare, cu deosebire în partea în care se află fântâna principală din Tușnad, care este ađi, după toate cerințele moderne, aședată în mijlocul unui salon de cură clădit destul de cu gust și amăsurat trebuințelor publicului.

— „Lasă, că ne-om descurca noi!“ gândesc în mine și dau într'altă vorbă și caut să petrunđ în sufletul cast al lui badea Lisandru.

— „Și ce faceți aici la stână, baciule?“

— „D'apoi caș, urdă, puțintel unt, smântână și zară, cum dă Dumneđu draguțu.“

— „Și aicea ce-ai dis că faci?“

— „Urdă, urdă dulce ca zăharul, și ai să veđi cum o facem și cu crinta.“

Tocmai încetase să frământa, și deschide o ușe prin care se ved vre-o 10 putinici aședate 'n rënd. De-acolo aduce o linióră de lemn și despică urda rămasă 'n fundul ciubărului. Acum își încordă brațele și prinde 'n ele pe rënd, amândouă bucățile de urdă curată și aibă și le aședă pe crinta, care geme sub greutatea brațelor lui Lisandru, care s'a apucat să frământa din greu. Pe scoțul lungăreț și strimt se scurge laptele în ciubăr până când urda se despică printre degetele baciului.

— „Ian gustați puțin!“ ne imbie Lisandru, er când am pus prima bucătură de

Tóte aceste întocmiri, precum și crearea unui parc mare admirabil în această parte a Tușnadului, care era înainte de 18—20 de ani încă un loc sălbatic, necultivat, acoperit cu tufe și cu mărăcini, sunt a se datori iubirei de ómen și munificenței unui singur proprietar din Tușnad, a conlocitorului și conaționalului nostru din Brașov d-l Tache Stănescu. Deci de mii de florini a jertfit d-l Stănescu pentru a construi un parc în acea parte a locului, în care se află și vila cu grădina cea estinsă și cu multă îngrijire cultivată a d-sale. Iși pôte face omul o idee de multele cheltueli, ce le-a avut, decă va avé în vedere de pildă, că aprópe de isvorul principal a lăsat să se construiască între altele și un canal subteran pentru a prinde pe o întindere de peste 1 kilometru apele cele repeđi de munte, cari în timp de ploii făceau imposibilă comunicarea prin acea parte.

Tóte aceste lucrări de înfrumșetare s'au sêvșit și pe propriul risc și pe propria cheltuială a d-lui T. Stănescu, fără ca, pe cât sciu eu, să-i fi dat vr'un sprijin comuna Tușnad, afară de învoirea ei, care se 'nțelegea de sine; cu tóte că nici în punctul acesta n'au mers tóte neted, și d-l Stănescu era p'aci să aibă un proces cu comuna pentru o nimica tótă.

Ei bine, după atâtea jertfe și atâtea ostenele, parcul s'a terminat în cele din urmă și a fost predat folosinței publice. Atunci părinții comunei Tușnad au cređut, că totuși s'ar cadé să s'arate cât de cât mulțumitori față cu d-l Tache Stănescu și într'o bună dimineță au hotărît să dea noului parc, datorit d-sale și numai d-sale, numirea de „Stănescu park“ și să indice acest nume print'r'o inscripție pe o pãtră, ce s'a aședat la intrarea în parc.

Etă inscripțiunea în întregul ei.

Sus cu litere grase negre se cetea

Stănescu park

ér dedesubt cu litere de aur

Stănescu Tache

áldozalkészségéből. *)

Acésta era inscripția pe pãtra din parcul din Tușnad făcut de Tache Stănescu.

Astăđi nu se mai vede nimic la locul acela, nici pãtră, nici inscripție — ér visitorii băilor nu mai sciu ađi nimic, nici de un „Stănescu park“, nici de generositatea unică a acestui filantrop român. Proprietar de casă și grădină în Tușnad.

Sunt aproape trei ani, de când administrația băilor a depărtat cu totul de la locul ei unde fusese aședată pãtra amintită de comemorare, sub cuvânt, că e prea

*) Din munificența lui Tache Stănescu.

urdă 'n gură, nu ne mai venea să ne mai despărțim de dulcêța și gustul bun al ei.

Am mai povestit cu baciul una și alta, în timp ce el frământa, apoi am vedut că înfășóră urda într'o cărpă și pune de-asupra ei un bolovan greu, de se scurgea laptele ca dintr'un isvor.

Și laptele ăsta, la un semn dat de Lisandru feciorului, fu turnat într'un cean mare și pus de-asupra focului, care se încinsese sdravên și piraia și arunca schinței ascuțite și lucitoare, cari străbăteau ca licuricii întunerecul, căci începuse se însereze.

— „Hei, că-i séră!“ mă deștept eu din visurile mele și merg de strîng mâna baciului Lisandru, mâna catifelată de un-sórea laptelui și a urdei.

— „Să ne vedem cu bine!“ și plec, după ce am netedit pãrul mătăsos al Sișchii, care se gudura pe lângă mine, dând din codă.

Și așa, tot depărtându-mă de stână, mă uitam înapoi și vedeam focul flăcărând misterios și pe baciú rēđimat cu spatele-i de Hercule de aripa uși.

H. P. Petrescu.

simplă și că trebuie să fie înlocuită cu una mai potrivită.

Tótă aristocrația sêcuiască la olaltă n'a făcut nici pe sfert atâtea pentru înfrumșetarea aleelor din Tușnad, ca d-l Stănescu. Totuși vom vedé ađi mâne, că parcul ce a purtat la început numele acestuia, va fi rebotezat, dându-i-se numele vr'unui mare șovinist Sêcuiú din partea locului séu dela „centru“. Atunci pôte-și va face intrarea în parc și pãtra cea nouă, care va vesti óspeților viitorii, jidovi și nejidovi, ai Tușnadului — recunoștința sêcuiască.

E mirare, că acea pãtră comemorativă a stat și timpul scurt cât a stat la început la locul ei. Și acésta a fost pôte prea mare onóre pent'r'un Valah, care nu scie să dea nici bună ziua unguresce stăpânilor administrației din Tușnad!

Am înțeles prea bine, că pãtra n'a fost înlocuită de trei ani și nu va mai fi nici-odată înlocuită cu alta mai frumoasă și mai onorătoare pentru Românul filantrop, când am vedut ce spirit extrem șovinistic domnesce în acest Tușnad.

E de nedescris ridiculositatea la care se espun înainte unui public în cea mai mare parte străin, acești mici șoviniști de provincie. Tóte inscripțiile ce indică drumurile, anumite vile etc. sunt numai în limba maghiară. La ori-ce chelner te adresez pent'r'un pahar de vin și de bere îți răspunde c'un aer obraznic, că nu înțelege, decă nu-i vorbesc unguresce. Mai mult. Preumblându-mă prin parc, am întelnit o familie cunoscută din București. Dómna se jeluia amar, că nu mai pôte trăi în Tușnad și trebuie să plece, pentru-că, deși scie patru limbă (românesce, franțuzesce, nemțesce și englezesce) n'a putut să se 'ntelgă cu nici un funcționar de la posta din Tușnad într'o afacere urgentă, ce o privea.

În cele din urmă, ca să nu mă pierd în detalii, voi accentua pentru ilustrarea casului, că dintre 42 de diare abonate la salonul de cură în Tușnad, nu a fost în decursul sezonului anului acestuia nici unul românesc și că nu s'a pomenit ca musica dela acésta baie să cânte măcar un singur cântec românesc de Dómne ajută.

Mă surprindea însă, că auđiam printre óspeți pe mulți vorbind românesce. 'Mă diceam, ei bine, aceștia n'au și ei un cuvânt de a pretinde să fie luați în sémă?

Curând însă m'am convins, că majoritatea covârșitoare a celor ce vorbeau românesce erau Evrei din România, cari vorbesc cei drept fórte fluent și de multor bi bine românesce — der nu simt românesce.

Adevărații Români din regat, cu prea puține excepțiuni, după scandalele șovinite petrecute la Tușnad în anii trecuți, au întors deja spatele acestor băi, ceea-ce s'a și simțit amar de rëndul acesta, căci la două birturi de frunte, unde am mâncat, birtașii se plâneau, că au lucrat cu pagubă. De chiriele proprietarilor de case nici că mai vorbesc.

Turist.

Catastrofă uriașă în Budapesta.

În Budapesta a isbucnit aseră, 24 August, un incendiu care a avut urmările cele mai sinistre.

Incendiul a isbucnit în palatul cu patru etaje din colțul străđilor Kerepes și Klauzal. În acest palat se află magazinul cu mărfuri de Paris.

Focul s'a declarat într'un galantar și cu o repediciune simitóre s'a întins în tóte apartamentele din parter și din etajul I.

În câteva minute focul s'a întins mai departe cuprinđend și etajele III și IV și acoperișul. Era o privesc din cele mai sfășietóre, când se deschiseră ferestrele din etajul IV și locuitorii au început să strige după ajutor. Pompierii, cari într'aceea sosiseră la fața locului, au întins pânzele sub ferestri, ca cei strimtorăți în case să pót sări jos. Unul din pompieri s'a urcat în palatul vecin din strada Klauzal și trecend d'acolo în palatul primejduit,

a aruncat pe ferestră o damă, doi copii și un bărbat. Aceștia au fost prinși în pânzele întinse sub ferestri și fiind răniți, au fost transportați la spital. Tot din etajul IV au sărit alte două femei, un copil și un bărbat. Aceștia au cadut pe pavagiu și au rămas morți.

O servitoare care a sărit de asemenea jos încă și-a dat sufletul în chinuri grozave. Acésta nu-și 'perduse conștiința și în agonia ei spunea, că stăpâna sa și un copil au ars în flacări.

S'au petrecut scene înduioșetóre și grozave de nedescris.

Câteva femei s'au arătat la ferestri, der n'au îndrăsnit să sară jos și întorcenduse și-au găsit mórtea în flacări.

Un domn, care sărise din etajul IV spunea, că i-a ars nevasta și șese copii.

Un alt bărbat s'a îmbrățișat cu soția sa și au sărit amândoi pe pavagiu rămânend cu membrele sdrobite. Craniile lor s'au spart și creerii s'au lipit de zidurile casei în flacări. Era înfiorător. Lumea care se adunase la acest înspăimântător spectacol, își frângea mâinile de grăză și scoatea strigăte nearticulate ca nisce animale. Unii și-au pierdut graiul de spaimă, alții au înebunit. Lacrémile celor ce asistau la acésta uriașă catastrofă au secat, și cu toții priviau încremeniti la scenele sfășietóre.

Nu s'a putut încă constata din ce s'a produs focul. Unii spun, că a explodat un tub de gaz, din care s'a aprins galantarul, alții spun că focul a provenit dintr'o scântie electrică.

Dintre ampioiații magazinului, cu totul vr'o 120 în cea mai mare parte fete, jumătate și-au găsit mórtea în flacări. Afară de acestea au mai ars și vr'o dece din chiriașii, cari locuiau în etajele superioare. Numeroși răniți au fost transportați la spitalul Rochus.

În teatrul poporal din strada Kerepesi aseră nu s'a ținut reprezentație. Pompierii și polițiștii istorisesc plângend cele întâmplate. Părinții își caută copiii, copiii pe părinți și frați și găsesc numai cadavrele carbonisate, pe cari nici nu le mai pot recunoșce.

Convocare.

Adunarea despărțemântului Torac al „Asociațiunei“ se va ține în 15 (28) August 1903 în Ecica-română, la care se învită toți binevoitorii culturai noastre naționale.

Program: 1. Cuvânt de deschidere. 2. Raportul cassarului și prezentarea buđgetului. 3. Alegerea unei comisii pentru censurarea raportului de cassă și a buđgetului. 4. Alegerea unei comisii pentru achirarea membrilor noi. 5. Eventuale disertatiuni, cari au să fie anuntate cu 24 ore înainte de adunare. 6. Înființarea unei agenturi în Ecica-română. 7. Eventuale propuneri cu privire la prosperarea despărțemântului. 8. Cuvânt de închidere.

Vincentiu Petrovicu m. p.,
director.

Petru Mihaiu m. p.,
notar.

Observare: În urma noiei arondări Nr. 1033/1896, la despărțemântul Torac aparțin comunele: Becicherecul-mare, Toracul-mare, Toracul-mic, Checea-română, Gad, Toger, Foeni, Ianchald, Clec, Sârcia-română și Ecica-română.

Stimații óspeți sunt rugați a ne avisa la vreme despre participare, ca comitetul să pótă lua dispoziții cu privire la trăsuri la gara: Ecica-Zsigmondfalva și Becicherec.

ULTIME SCIRI.

Viena, 24 August. Lui „N. Fr. Presse“ i-se telegraféză din Londra, că Tarul va visita Viena la finele lui Septemvre a. c. însoțit de ministrul de esterne Lamsdorff. De aici Tarul va călători la Roma.

Constantinopol, 24 August. În urma situației înăsprite un consiliu ministerial estraordinar e în permanență la palat.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

» Romana «

este titlu broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“, dans de colônă în 5 figuri. Descrisă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefață“) de Tunarul din Dumbrău, Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca renașterii noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În iarna anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acésta și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adică au executat acest dans în tocmă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strînsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțată este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca orî și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă roman s'e p'otă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adăus la finea broșurei și textul frumôsei și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printre note tôte mișcările dansului după tactele muzicii. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindeni între noi, a fost tot-deuna o dorința viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăusul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se p'ote procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărți aici înșirite este a se mai adăuge și lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

Scrieri scolare.

Recompensele și pedepsele în șoala poporală, studiu pedagogic de d. Dariu, cu un adăus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, s'e p'ote procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și din librării.

Cântul în șoala poporală de Iuliu Pop, învățator în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățatori și părinți, prelucrat de Basiliu Rău, profesor la seminarul din Blășișu. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru șoalele inferioare, prelucrată după sistemu fonetismului modern, de Ioan Papiu. Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

„Învățătura creștinăscă“ s'eu Catechismul mare pentru tinerimea greco-catolică. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de Sibiu al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag., format 8°, e legată solid și costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în tolosul elevilor preșcolari, a învățatorilor și a altor omeni pe șoala de V. Gr. Borgovan prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Oral general pentru șoala română cu 6 clase și cu un singur învățator de Georgiu Magyar. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, s'eu modulu de a învăța scriind. Îndreptariu pentru învățatori la tracarea Abecedarului de Basiliu Rău prof. preparandial pens. Prețul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru șoalele popor. rom. întocmit pe baza nou-

ui plan ministerial de învăț. de Ioan Dariu cu concursul mai multor bărbați de șoala Partea I. pentru anul I-ii și al II-lea de șoala. Prețul 32 bani (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru șocele populare de F. E. Lutz. Tradusă de un învățator după a 9 ediție germană. Anul I și II. de șoala. Numerii 110, - 10-20 și 20-100. Prețul 40 b. plus 5 b. porto.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășișu, Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășișu.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferință, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perceal prin d-l Dr. Amos Francu'n cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 corônă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pintea Vitezul“, tradițiunii legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Regeanu. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind forțe interesante tradițiunii și istorisirii din tôte părțile, pe unde a umbat Pintea. Prețul 40 bani. plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la ôste“. Acesta este titlu unei noué cãrticele, ce d-l Ioan Pop Regeanu, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„David Almășianu“, schițe biografice de Ioan Popa. Broșura acésta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Țeranul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de fraclie Porumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 August n. 1903.

Table with 2 columns: Description of financial instruments and their prices. Includes items like Renta ung. de aur 4%, Renta de corône ung. 4%, Impr. cãil. fer. ung. in aur 3 1/2%, etc.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame.)

sunt a se adresa subscrișei administratiunii. In cazul publicării unui anuiciu mai mult de odată se face scãdémént, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi.istr. „Gazetei Trans.“

Cursul pieței Brașov.

Din 25 August n. 1903.

Table with 4 columns: Commodity name, Unit, Buy price, Sell price. Includes items like Banenot rom. Cump. 18.94, Argint român. 18.80, etc.

A apărut și se capetă la tôte librării

S'A DUS!! SINGURĂTATE

cãntece pentru o voce cu acompaniarea de pian, de HERMANN KIRCHNER. Prețul 1 cor. 20 bani. Editura G. A. REISENBERGER Mediaș.

Advertisement for 'Au sosit STRUGURI PROSPETI' (Fresh grapes) and 'PEPINI, verzi și galbeni' (Green and yellow seedlings). Includes contact info for I. G. EREMIE, comerciant de delicatose, Brașov.

Advertisement for 'Cruce séu stea duplă electro-magnetică' (Double cross electro-magnetic star). Includes a cross symbol and text describing its medical benefits for various ailments.

Large advertisement for 'ABONAMENTE LA „Gazeta Transilvaniei.“' (Subscriptions to the newspaper). Lists rates for different regions and durations.